

MUČENJE V UZBEKISTANU - DEJSTVA

Kako razširjeno je mučenje v Uzbekistanu?

Mučenje in druge oblike slabega ravnanja so pogosta in igrajo »osrednjo vlogo« v uzbekistanskem pravnem sistemu. Policija in varnostne sile redno uporabljajo mučenje, da bi izsilili priznanja, za ustrahovanje celih družin ali kot grožnjo, da bi izsilili podkupnino.

Kdo muči?

Navadna in tajna policija, uzbekistanska Nacionalna varnostna služba (SNB).

Koga mučijo?

Varnostne službe mučijo moške in ženske, obtožene kaznivih dejanj, kot so tatvina ali umor, kot tudi posameznike, ki niso več v milosti oblasti, vključno z bivšimi uradniki, kritiki vlade in poslovneži. Najbolj ranljivi za mučenje in druge oblike slabega ravnanja so moški in ženske, obtoženi ali obsojeni protidržavnih in terorističnih dejanj. Med žrtvami so migrantski delavci in predstavniki prepovedanih verskih skupin. Oblasti se pogosto znašajo tudi nad širšo družino žrtev.

Katere mučilne tehnike se uporabljajo?

Navadna in tajna policija uporabljata strahotne metode, med drugim davljenje, posilstvo, električni šok, izpostavljanje izredno visokim in nizkim temperaturam, ljudem ne pustijo spati, jesti in piti vode. Amnesty je zbrala dokaze o načrtnem, dolgotrajnem pretepanju, ki ga izvajajo skupine ljudi, med katere so pomešani drugi zaporniki, zakriti z maskami. Tajna policija uporablja zvočno izolirane celice za mučenje z obloženimi stenami, na policijskih postajah pa imajo tudi podzemne mučilne celice.

Zakaj mučijo ljudi?

To je del vladnega pritiska na skupine, za katere menijo, da predstavljajo grožnjo nacionalni varnosti. Z mučenjem izsiljujejo priznanja in druge obremenilne dokaze proti drugim osumljencem. Ljudje so pogosto obsojeni na podlagi dokazov, izsiljenih z mučenjem. Navadna in tajna policija z grožnjo mučenja zahtevata od pripornikov, zapornikov in njihovih družin visoke podkupnine.

Ali se mučitelji zagovarjajo pred sodiščem?

Čeprav je mučenje v Uzbekistanu nezakonito, je redko kaznovano. Po uzbekistanski zakonodaji je bilo med letoma 2010-2013 zaradi mučenja obsojenih samo 11 policistov. V tem času je bilo uradno registriranih 336 pritožb o mučenju, samo 23 med njimi so preganjali po uradni dolžnosti, 6 pa jih je dejansko pristalo na sodišču. Stanje poslabšuje dejstvo, da predstavljajo oblasti, katerih naloga je raziskovanje pritožb, in obtoženci mučenja eno in isto instanco; s tem resno omejujejo verjetnost, da bi žrtve kdajkoli prišle do svoje pravice.

Kaj pravijo druge države o uporabi mučenja?

Mnoge države, med njimi so tudi ZDA, si zatiskajo oči v bojazni, da ne bi vznemirile katere od zaveznic v »boju proti terorizmu«. Druge vlade, npr. nemška, pa se bolj posvečajo energetske in nacionalni varnosti ter poslovnim možnostim.

K čemu poziva Amnesty?

Amnesty International poziva predsednika Islama Karimova, naj javno obsodi mučenje. Vlada naj bi tudi ustanovila neodvisni sistem za preiskavo vseh zapornih centrov in omogočila, da se priznanj, pridobljenih z mučenjem in drugim slabim ravnanjem, nikoli več ne bi uporabljalo na sodiščih.